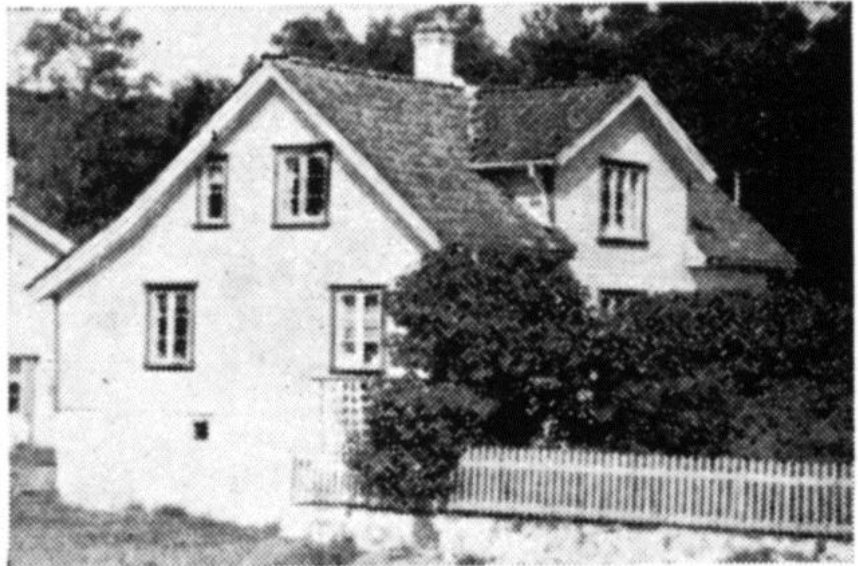

Dendrokronologisk undersøgelse af våningshus, Hummerås, Hidra, Vest-Agder fylke, Norge

'med ryggen mot fjellet'

❖ NNU Rapport nr. 49 2013
Af Charlotte Kure Brandstrup

NATIONALMUSEET

Forskning og Formidling

Danmarks Oldtid – Naturvidenskab

Dendrokronologi

Dendrokronologisk undersøgelse af våningshus, Hummerås, Hidra, Flekkefjord, Vest-Agder fylke, Norge

Koordinater: (wgs84) N 58.21117 / E 6.58657

Fylke: Vest-Agder

Kommune: Flekkefjord 1004

Gnr/Bnr: 26/199

Prøvetagning: 10.04.2012 af Inger Vaagen, Claudia Baittinger,
Christoffer Christensen og Helge Paulsen.

Formål: Datering samt opbygning af grundkurve

Undersøgt af Charlotte Kure Brandstrup

NNU j.nr. A9153 august 2013

Publicering: Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger (dendro@natmus.dk). Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.

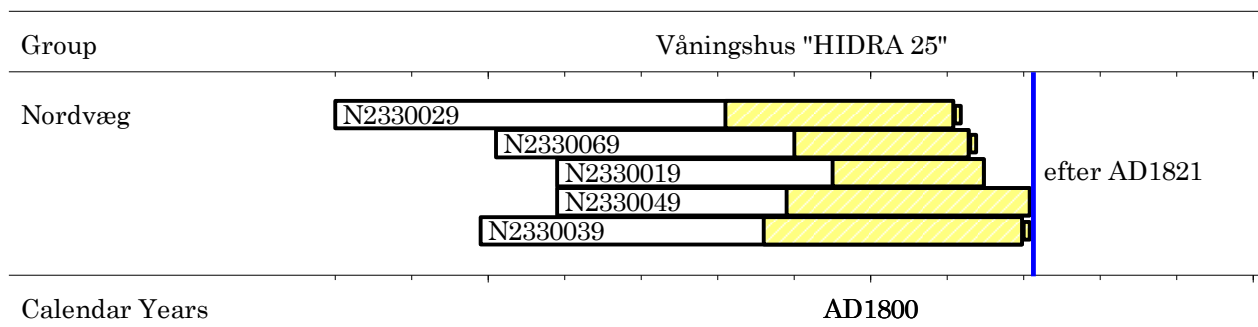
Våningshus ("Hidra 25")

Seks prøver undersøgt alle prøver af fyr (*Pinus sylvestris*). Fem prøver er dateret. Prøverne består af kiler taget fra nordvægen mellem stue 1 og kammeret. Prøverne omfatter mellem 47 og 72 årringe, og det er muligt at bestemme splintved på alle prøverne, men ikke waldkante.

Resultatet vises i Figur 2, hvor det fremgår, at den yderste årring er dateret til 1821. En tolkning af dateringsdiagrammet viser, at træerne, som prøverne stammer fra, sandsynligvis alle er fældet omkring år 1821. Dette er sandsynligvis også tidspunktet for opførelsen af nordvægen, da tømmeret traditionen tro, sandsynligvis blev brugt kort tid efter fældningstidspunktet.

Figur 1: Klargøring til at udtage kiler fra vægen mellem stue og kammer.

Figur 2: Dateringsdiagram over "våningshus HIDRA 25". Indplacering af de daterede prøver på tidsskala, samt formodet fældningstidspunkt. Gule felter indikerer synligt splintved.

Årringskurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve, N233m001. Middelkurven består af 92 årringe, som dækker perioden 1730 til 1821.

Middelkurven er søgt dateret med reference kurver fra Skandinavien. Af Tabel 1 fremgår det, ud fra t-værdierne, at de daterede prøver formentlig stammer fra træer, der har vokset i Agder.

Tabel 1: Absolut datering, t-værdier. Den beregnede middelkurve (N233m001) krydsdaterer bedst med kurver fra Agder.

Filenames	-	-	N233m001	Referencekurver
-	start	dates	AD1730	
-	dates	end	AD1821	
superno1	AD781	AD1988	4.77	nomk0-alle Norge ²⁾
nomk0809	AD1584	AD1864	6.35	Agder Terje/Thoma ²⁾
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	5.89	Vest-Agder minus Aaseral ¹⁾
30677219	AD1636	AD1855	3.76	MK GÖTALAND ²⁾

1) Udviklet af Claudia Baittinger & Niels Bonde, Nationalmuseet

2) Udviklet af Thomas Bartholin, Scandinavian Dendro

Referencer

t-værdier:

Baillie, M.G.L. & Pilcher, J.R., 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research, *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14

Grundkurver:

Undersøgelser som bidrager til bestemmelse af det undersøgte materials oprindelsessted (træernes voksested), dvs. *dendroproveniens* kan kun udføres takket være et udstrakt samarbejde med kolleger fra laboratorier i Europa, som udfører dendrokronologiske undersøgelser og udarbejder dendrokronologiske grundkurver til dateringsformål.

Katalog over prøverne

N2330019.d

Title : A9153 Hydra 25 Våningshus - nordvæg mellem kammer og stue - 4
stokk over gulv - 1

Raw Ring-width PISY data of 57 years length

Dated AD1759 to AD1815

20 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 160.47 Sensitivity 0.16

N2330029.d

Title : A9153 Hydra 25 Våningshus - nordvæg mellem kammer og stue - 5
stokk over gulv - 2

Raw Ring-width PISY data of 82 years length

Dated AD1730 to AD1811

30 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 119.79 Sensitivity 0.21

N2330039.d

Title : A9153 Hydra 25 Våningshus - nordvæg mellem kammer og stue - 6
stokk over gulv - 3

Raw Ring-width PISY data of 72 years length

Dated AD1749 to AD1820

34 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 140.04 Sensitivity 0.22

\N2330049.d

Title : A9153 Hydra 25 Våningshus - nordvæg mellem kammer og stue - 7
stokk over gulv - 4

Raw Ring-width PISY data of 63 years length

Dated AD1759 to AD1821

sapwood & bark data unknown

Average ring width 165.43 Sensitivity 0.20

\N2330059.d

Title : A9153 Hydra 25 Våningshus - nordvæg mellem kammer og stue - 8
stokk over gulv - 5

Raw Ring-width PISY data of 47 years length

Undated; relative dates - 0 to 46

24 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 217.11 Sensitivity 0.17

N2330069.d

Title : A9153 Hydra 25 Våningshus - nordvæg mellem kammer og stue - 9
stokk over gulv - 6

Raw Ring-width PISY data of 63 years length

Dated AD1751 to AD1813

23 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 170.22 Sensitivity 0.25

FELTRAPPORT

BYGNINGSVERN FYLKESKONSERVATOREN I VEST-AGDER

Dendrokronologisk objekt:	Hidra '25'
Fylke:	Vest-Agder
Kommune nr.:	Flekkefjord 1004
Gnr/Bnr:	26/199
Koordinater:	N 58.21117/E 6.58657
Prøvene tatt av:	HP+CC+CB+Inger Vaagen
Dato for prøver:	10-04-2012

Prøvenr.	Sted	Rom	Bark	Yte	Bearb.	s
1	Kil/trekant	Våningshus.	-	-	ja	4. stakk over gulv
2	Kil/trekant	Prøver taget i nordvæggen i stue 1; væggen til kammer. Se tegning.	-	-	ja	5. stakk over gulv
3	Kil/trekant		-	-	ja	6. stakk over gulv
4	Kil/trekant		-	-	ja	7. stakk over gulv
5	Kil/trekant		-	-	ja	8. stakk over gulv
6	Kil/trekant		-	?	ja	9. stakk over gulv

KOMMENTARER:

Billeder på Inger's camera.

Krabbeskal og dyreknoqler blev fundet under hjørnerne i stuen.

